

neral en llatí *vg.*, com demostra la seva pervivència en totes les llengües romàniques. En el català medieval apareix des del primer segle literari, i sovint amb aquests matisos genèrics, o més amplis i intensius.

'Empaitar, esforçar-se per foragitar' (com el fr. *chasser*) «lo Rey volia que les costumes de la terra qui eren àvels, fossen gitades e *cassades* fora de sa terra», Descloit (cf. la cita en *AVOL*); «les galees del senyor rey En Pere anaven *caçant* les sues», Muntaner, § 69; Eiximenis, *Terç*, cap. 950ss., satiritza el Capellà de Bolquera (S. XIII) com a percaçador de dones, usant *romandre* amb sentit de 'mancar, fallar' —«no romàs per *caçar*—, en l'acusació que, si les dones no li feren cas, no fou pas perquè no vagi dedicar-se a mirar de desencaminar-ne (*EntreDL* I, 230n.). Altrament ja és tant o més corrent en els segles medievals l'ús de *caçar* en el seu modern sentit cinegètic, com en Llull, els *Costums de Tort.* o *Tirant lo Blanc* (Ag. I, 130). Però fins avui persisteixen en certs lèxics d'ofici i en certs usos comarcals, accs. que perpetuen, més o menys transformada o atenuada, l'arcaica acc. genèrica; 'tibar les velas agafant-ne fortament els punys baixos, a fi que no agafin gaire vent': «vent de proa i bufa massa; / *caça*, Pere, *caça*, *caça*, / i alerta, tu: / no facem tots capirú», PdApenya, *Po. Pop.*, p. 45; a Sant Pol de Mar *anar cargats i caçats* deien els pescadors quan la barca de vela estava preparada per aguantar forts embats.

En el Rosselló el sentit té encara un amplitud que s'acosta bastant a l'amplitud francesa: «*caçar*, fer fúger, partir de pressa» i també «*cercar*» (gloss. de Saïsset, *Catalanades*, 249). Això últim és el que observem en una ampla zona del Nord-est, fins ben al Sud encara de la carena pirinenca. La gent de Barcelona i del Maresme crítica els de la Selva (Osor, Caçà, etc.) quan diuen *anar a caçar bolets*, com si cometessin una improprietat abusiva, en aplicar-lo a objectes que no fugen; però no solament diuen això els cercador de bolets, perquè a l'Alt Empordà usen *caçar caragols* (com notava PCor. a Llers, 1898); en el Vallès (a Montferrer, 1959) m'explicaven que a Can Pei hi volien *caçar mena* (terreny explotable en mines): tot això, doncs, no fa més que mantenir-nos una mica més a prop del sentit de l'it. *cacciare* o de l'anglonormand *cachier* (=fr. *chasser*) generalitzat per l'angl. mod. to *catch* 'agafar'; «ara que 't coneix, no és pas fàcil que 't *cassi* les pessigolles cara a cara: ara 't ferirà de traydor», Vayreda, *La Puny.* x, p. 165, p. 131. Tots, usos, en lloc dels quals el parlar barceloní hauria dit *buscar bolets*, *buscar caragols*, *buscar mena*, *buscar les pessigolles*.

DERIV.: *Caça* [S. XIII: «de nostra *caça*, entre senyors e grues e perdús, vivíem en nostra casa, de carn, vint cavallers», Jaume I, § 232; «una sala del rey — feyta per raó de *cas<s>as*», *VidesR*, f° 224v2 trad. «aula regia, causa venationis constructa», p. 688; quan és la de volateria són noms tradicionals «*caça de ocells*: aucupium», OPou, *TbPu.*, 55, o *caça de ploma*, que sento sobretot a valencians (Castelló de Rugat, 1962)].

Cacera, derivat peculiar al català (estrany fins i tot al castellà i l'occità antic), que no he trobat en textos antics, i que en el sentit de 'caçada', cast. *cacería*, no és ni tan sols mall. (manca *DAMen.*, *AlcM*): apareix només des de Belv. 1803 i en alguna cançó popular que sembla dels Ss. XVI-XVIII (Milà, *Romllo.*, 195); a Mall. i en el Nord val. és més aviat el 'lloc abundant en caça' (d'ací *una cacera* «una parança amb visc per agafar tords» a Canet lo Roig i La Jana, 1961: molt típiques les glorièties que serveixen per això en els altells d'aquests termes).

La cançó popular antiga usa *caçada* per *cacera* [«plena caça», c. 1390, *Aversó*, 76.105], almenys des del S. XVI (alguna d'elles sembla prolongar encara la memòria tradicional de la història del Cap d'Estopes): «Don Joan y Don Ramon ne vénen de la *cassada*: / don Ramon cau de cavall ---», Milà F., *Romllo.*, 210E; «sopa y colga't dejorn —esposa meua estimada: / yo me'n vaig a la *cassada*— fins demà 's vespre no torn», 255-I; «mon marit, te llevaràs y aniràs a la *cassada*, / que no hi ha milló cassà que de part de matinata» (amb grans arcaïsmes que semblen del S. XVI almenys, *Romllo.*, 359.11: hi coincideixen tres versions (Pujol-Puntí, 19), una d'empordanesa, una altra de Gir.-Bna., una altra de cap a Balaguer).

Caçador [segle XIII] és l'expressió general a tot el domini, si bé el parlar rossell. diu més aviat *caçaire* (sentit allà pertot, ja a Banyuls de la M., 1959); *caçador* adj. d'aptitud; *caçadora*. *Caçatiu*. +*Cacejar*: és el que deu representar la grafia «manat li avien que derocasen 3 fylades del çafareg, et no pus, et que anasen *cacegan* çà et là per los murs, alà hon menys mal fesen, et que fesen gran pols», a. 1295-9, Camarasa (CaCandi, *MiHistCat.* II, 188). +*Cacerina* 'bossa de cuir per a municions de caça' (BDLC IV, 384).

Cassussa 'gana forta de menjar' [segle XIX]=cast. *gazuzo* (veg. aquest en el DCEC II, 721). *Acaçar* 'empaitar' [1413, St. Vicent F., *Quar.*, 300.41; 1518; *Spill de Castellbò*, 83v; avui usual a la Pobla de Segur, BCEC IX, 70, i Tortosa: «una colla de xicotets, pillets de platja, que --- s'apedreguen i *acassen* per les muralles d'aquells voltants», Vergés Paulí, *Espurnes* v, 44].

Percaçar [segle XIII]: «los auçeyls qui van volant per l'ær, volen per ocasió con pusquen *percaçar* lur vianda; e lo lur volar és ventura segons la dreçera a la qual passen a home, volant», Llull, *Blanq.* I, 232.10; en la *Crón.* de Jaume I amb un sentit molt ampli, i sovint usat absolutament, 'procurar-se, procurar d'obtenir': «haviem hoït dabans que'l Rey de Castela s'era desavengut ab lo Rey de Granada, e que'l Rey de Granada de lonc temps havia *percaçats* los moros d'elén-mar, e que passaven los genets en sa terra ---», «que s'eren exits a *percaçar*: los uns per lenya; los altres, que haguessen què menjar» (Ag. 395.15, 268.6); 'empaitar, anar a la caça de' (sobretot amb acusatiu d'animals, viu particularment a l'Alt Emp.): «les oques --- començaren a capbussar-se *percaçant* els cucs, els minúsculs peixos i els insectes»,